

Právní předpisy a technické normy ČSN

V rámci právního systému ČR se setkáváme s více typy právních předpisů. Ve stavebně technické praxi využíváme aktivně především zákony, vyhlášky a nařízení. Zákony vycházejí ve Sbírce zákonů a schvaluje je Parlament. Vyhlášky a nařízení jsou považovány za podzákonný právní předpis. Proto u nařízení (za nařízení v obecné rovině je považována i vyhláška) musí být držen princip „secundum et intra legem“, tj. podle zákona a v souladu s ním. V podrobnějším dělení se tedy budeme setkávat s těmito podzákonnými předpisy: nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a jiných ústředních správních orgánů, nařízení jiných správních úřadů, nařízení krajů a obcí a obecně závazné vyhlášky. Právní síla vyhlášek ministerstev a nařízení vlády je si rovna. Je třeba však pamatovat i na platné mezinárodní smlouvy, ke kterým je Česká republika zavázána. Takové mezinárodní smlouvy jsou nadřazeny předpisům národní úrovně. Výše uvedenými zákonnými normami se musejí řídit všechny a bez rozdílu fyzické osoby, právnické osoby i veškeré státní orgány. Důležité u těchto předpisů je rozlišování platnosti a účinnosti právního dokumentu. Platný předpis „nelze“ měnit a tvoří součást právního řádu, není však aplikovatelný a vynutitelný. Předpis, který již nabyl účinnosti, je třeba již dodržovat a postupovat podle něj. Účinnost nemůže nastat nikdy dříve, než v den platnosti.

V rámci předmětů pozemní stavitelství se budete nejčastěji setkávat a při své práci používat tyto právní dokumenty:

- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
- Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby
- Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území
- Vyhláška č. 269/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 501/2006 Sb.
- Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb
- Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb
- Vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany
- Vyhláška č. 26/1999 Sb. hl. m. Prahy o obecných technických požadavcích na výstavbu v hlavním městě Praze

V technické oblasti, tj. i ve stavebnictví, jsou na území České republiky vydávány české technické normy (ČSN). Vydávání těchto norem má v naší zemi velkou tradici. Technické normy byly dříve obecně závazné. V současnosti však dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky nejsou české technické normy obecně závazné. Obecná závaznost je právní stav, kdy se všichni a bez rozdílu (fyzické a právnické osoby a státní orgány) musí řídit v souladu s českými technickými normami. Tato povinnost, jak bylo výše zmíněno, v generální rovině neplatí. Povinnost postupovat v souladu s ČSN však v právním prostředí vzniknout může. Především pokud tak stanoví ve svých kogentních ustanoveních některý právní předpis platný na území České republiky.

Právní vývoj udává, aby právní ustanovení měla spíše obecnější povahu. Proto se v mnohých ustanoveních právní předpis odvolává na České technické normy (ČSN). Odvolání na tyto dokumenty je v právním předpise realizováno prostřednictvím sousloví „normová hodnota“ nebo významově obdobným. Odvolávka může být směřována na celý dokument ČSN nebo na některou jeho část. Dle toho rozlišíme, zdali závazná je celá ČSN nebo jen její vybraná část a tím pádem její ostatní ustanovení nemusejí být respektována.

Těmito ustanoveními jednotlivých právních předpisů vlastně dochází k obecnému zezávaznění norem nebo jejich částí. Tímto je zajištěna obecnější a déletrvající platnost

právního předpisu, neboť vývoj technických požadavků je mnohdy rychlejší, než vývoj legislativní. A v případě změny technických požadavků v příslušné normě, ať již formou vydání nové normy, či změny normy stávající, dojde automaticky bez nutnosti změny vyhlášky k aktualizaci závazných požadavků.

V rámci české normalizace se můžeme setkat se základními třemi typy normových dokumentů. Jsou to normy řady ČSN, ČSN EN a ČSN EN ISO. Toto označení je vždy doplněno číselným označením, které zcela jednoznačně identifikuje dokument. Při hledání norem je třeba však vždy zadat přesné označení tedy jak číselnou tak písmennou část, neboť v opačném případě můžeme pracovat s jiným dokumentem, než jsme předpokládali.

Například vyhláška č. 268/2009 Sb. však v § 55 odst. (2) říká, že odchylky od norem jsou přípustné, pokud se prokáže, že navržené řešení odpovídá nejméně základním požadavkům na stavby uvedeným v § 8. Prokazování splnění požadavků jinými metodami může být diskutabilní a lze doporučit aplikaci normových požadavků. Užití a splnění takto zezávazněných normových požadavků je i dobrou pojistkou v případě nenadálé a neočekávané události na stavebním díle a odpovědnosti z ní, neboť jsme splnili vše (za předpokladu, že nebyla učiněna jiná pochybení), co po nás právní předpis požadoval.

Vydáváním a správou ČSN je pověřen Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. ČSN jsou vydávány v tištěné a elektronické podobě. Vyhledávat a prohlížet normy je možno z portálu csnonline.unmz.cz. Přístup k normám je však zpoplatněn (bez poplatku lze pouze vyhledávat).

Pro studijní účely je k dispozici on-line přístup k ČSN zřízený v knihovně Ústavu pozemního stavitelství (budova D, druhé podlaží).

V rámci studia prvního semestru (předmět AH01) budete nejvíce využívat tyto normy:

- ČSN 01 3420 – Výkresy pozemních staveb – Kreslení výkresů stavební části (2004)
- ČSN 73 4301 + Z1 + Z2 – Obytné budovy (2004, 2005, 2009)

Tyto normy jsou rozpracovány i ve studijní opoře (dostupné po uhrazení poplatku z intranetu FASTu) „Nauka o pozemních stavbách – Ing. Jarmila Klimešová“.

Obsah těchto norem bude, v potřebném rozsahu, i předmětem teoretických částí jednotlivých cvičení.

V rámci vypracovávání úkolů do cvičení budou dodržovány ČSN v plném rozsahu (tedy i takové, které nejsou právními předpisy přímo závazné; upozorňuji, že ani tento požadavek není v rozporu s právními předpisy, neboť závazkové vztahy umožňují stanovit absolutní povinnost respektování relevantních ČSN).